

Staroslovienske literárne pamiatky v preklade do španielčiny

Dňa 16. apríla 2014 sa na Ústave filologických štúdií Pedagogickej fakulty UK uskutočnila prezentácia dvoch kníh, ktorých autormi sú pracovníčka Katedry románskych jazykov a literatúr PdF UK Mgr. Renáta Bojničanová, Ph.D., a španielsky slavista pôsobiaci na Univerzite Complutense v Madride doc. Dr. Salustio Alvarado. Vďaka ich úsiliu sú dnes kľúčové texty počiatkov slovanskej literatúry prístupné v španielčine, v súčasnosti v druhom najpoužívanejšom jazyku na svete, a ich odkaz môže vnímať už aj hispanistická odborná verejnosť.

Prvou z kníh je *„En los orígenes de la literatura de los eslavos. Textos apologéticos*

de la vida y la obra de San Cirilo y San Metodio: Proanafónesis del Santo Evangelio. Panegíricos de los Santos Cirilo y Metodio. Sobre las letras. Plegaria alfabética“ (Na počiatkoch slovanského písomníctva. Apologetické texty o živote a diele sv. Cyrila a sv. Metoda: Proglas. Pochvalné reči. O písmenách. Azbučná modlitba.) a druhou *„Hagiografías eslavas: Las vidas de los santos Cirilo y Metodio“* (Slovanské hagiografie. Život sv. Cyrila. Život sv. Metoda). Obe vyšli v roku 2014 v madridskom vydavateľstve Corriki a úvodné štúdie, prepis staroslovienskych textov v cyrilike a háholike, preklad a poznámky vypracovali už spomínaní doc. Alvarado a Dr. Bojničanová.

Oboch autorov a ich publikácie na prezentácii uviedli prof. PhDr. Mária Vajčková, CSc., riaditeľka Ústavu filologických štúdií PdF UK a prof. PhDr. Ján Kačala, DrSc., z rovnakého pracoviska, autor predhovorov druhej z uvedených kníh. V rámci podujatia vystúpili aj ďalší vzácní hostia, ktorí upriamili pozornosť na jednu z častí týchto diel, na *Proglas*. Básnik, prekladateľ a literárny vedec PhDr. Viliam Turčány, CSc., veľmi pútavo a fundovane priblížil publiku svoj prvý básnický preklad *Proglasu* do slovenčiny a prof. PhDr. Ján Zambor, CSc. pedagóg UK, básnik a zároveň znalec španielskeho jazyka a jeho literatúry, zhodnotil obe prezentované publikácie a obohatil odbornú rozpravu sumarizujúcim príspevkom o špecifikách vlastného básnického prekladu *Proglasu* do slovenčiny.

Odborníci ocenili prínos nových publikácií z hľadiska šírenia slovanského a slovanského kultúrneho dedičstva vo svete, nielen prostredníctvom prekladov týchto

základných textov slovanskej kultúry do španielčiny, ale aj prostredníctvom podrobných úvodných štúdií a rozsiahleho poznámkového aparátu, ktoré dávajú možnosť španielsky hovoriacemu čitateľovi nadobudnúť základné vedomosti o našej kultúre, a zároveň prinášajú nové informácie pre slavistov.

O vlastných skúsenostiach pri prekladaní staroslovienskych literárnych pamiatok do španielčiny napokon prehovorili samotní autori publikácií. Doc. Alvarado prezentoval vierozvestcov a ich texty v širšom historickom kontexte a okrem iného poukázal na bohaté rečnícke skúsenosti Konštantína filozofa v dišputách s nepriateľmi kresťanskej viery a ideológie Byzantskej ríše. Dr. Bojničanová vo svojom príspevku predstavila novú hypotézu týkajúcu sa významu výrazu „proglas“. Hovorila o ňom v súvislosti s odôvodnením prekladu tohto slova do španielčiny, ktorý autori vyriešili hispanizovaným grécizmom „proanafónesis“.

Výnimočným zážitkom bola možnosť pocúť si na jednom podujatí rôzne verzie *Proglasu*, počnúc recitáciou z úst majstra Turčányho, popretkávanou pasážami staroslovienského originálu, cez najnovšie prebásnenie Jána Zambora až po španielsky preklad, ktorý predniesol Salustio Alvarado. Prítomní hispanisti z Pedagogickej i Filologickej fakulty UK, ako aj študenti a širšie publikum iste uznali, že krása tohto textu

prenikla aj do španielskeho znenia básne.

Ostáva nám zablahoželať a poďakovať sa autorom týchto publikácií za ich mimoriadny výkon, ktorý je prínosom pre hispanistiku i slavistiku, a zaželať ich dielam čo najväčšiu odozvu v odborných kruhoch.

**Mgr. Radana Štrbáková, Ph.D.,
Katedra románskych jazykov a literatúr,
Ústav filologických štúdií PdF UK**